

ŠIBENSKI list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

ŠIBENIK
četvrtak,
30. rujna 1954.
Izlazi tjedno
God. III. Broj 111
Cijena 10 dinara

Slabosti u privrednim poduzećima Loša praksa i navike

Mislili da sva poduzeća u šibenskom bazenu imaju slične probleme, koji se ne razlikuju po slabostima, već način borbe protiv tih slabosti. Zelim istaći jedan karakterističan primjer iz Tvornice glinice i aluminija Ljovac.

Još početkom prošle godine su tvornički komitet i upravni odbor sindikata potvrdili poznato stanovište da se protiv spavanja, ljenčarenja, otkazivanja poslušnosti i nemarnog odnosa prema narodnoj imovini treba boriti odgojnima sredstvima. Odgojna sredstva su bila: pozivanje na sastanak, konferenciju, proizvodno savjetovanje, lični razgovor, da se takve radnike opomegne, ukori, a kao krajnje sredstvo i novčano kazni. To je dalo dobre rezultate. Ali i pored toga, pojedini radnici uzeli su sebi pravo misleći: »mi ćemo po svome« da bez obzira na sve što se dotad poduzelo, nastave sa lošom praksom i navikama.

Da li se moglo i dalje dozvoliti redanje tih propusta?

Ipak, zaključak je, da se još godilo da dobijete otkaz. A na jednom kaže pojedincima: »Treba slušati, raditi i čuvati inovaciju koja vam je povjerena, treba prestati sa spavanjem, otuđivanjem imovine i otkazivanje poslušnosti za vrijeme rada u poduzeću.«

Kad su se i poslije toga pojatile iste stvari postupljeno je po zakonskim propisima. Otpuštanjem onih, koji su omalovaživali savjete i opomene i nastavili po starom. Tko su ti radnici? On, koji su nakon svega tog napravili teže disciplinske prestepe, a neki čak i krivična djela i koje je u interesu poduzeća trebalo odmah otpustiti. Otpušteni su se žalili upravnem odboru, ali su im žalbe odbijene kao neosnovane i potvrđena su prvočitna rješenja.

A sad razumije se otpušteni »traže utjehu«. Kod koga? Kod onih koji će ih »razumjeti« i reći im: »Znate, da vam nije tog i toga sigurno vam se ne bi don-

rirati sve i svašta, ne suprostavljati se nikakovim slabostima, ne bi li ih ti pojedinci shvatili »socijalnjima i humanima« od naših socijalističkih zatona, koji su dovoljno i socijalni i humani. U ovom slučaju humanost i socijalnost direktora i upravnog odbora prešla je i zakonsku granicu. Pozitivno je biti socijalan i human, ali ono koji to želi red je da se najprije dobro upoznaju sa slučajem, a ne da se stvari promatraju jednostrano i da se onda razvijaju komentari, koji svakako idu u prilog spavalica, ljenčarima i onih, koji socijalističku zakonitost i naš demokratski put, put razvijaju zloupotrebljavaju.

Slabi pojedinci treba da postanu vrijedni i pošteni radnici, da se oslobođe svojih nedostataka, koji stete poduzeću i njima, i onda nema direktora i upravnog odbora, koji može takovog radnika otpustiti s posla. A onaj tko neće da radi, s kojim pravom traži zaštitu od sindikata i organa narodne vlasti, ako je osnovno načelu socijalističkog društva: od svakoga prema sposobnostima — svakome prema radu.

Srećko Bijelić

Admiral lord Mountbatten posjetio Prokljan

Komandant engleske sredozemne flote, admiral lord Mountbatten, koji se nalazi u neslužbenoj posjeti našoj zemlji, stigao je u utorak 28. o. mj. oko 9 sati u Šibenik. Visoki gost doputovao je na svojoj jahti »Surprise«. On je zatim jahtom obišao Prokljansko jezero, posjetivši usput i slapove Krke. Istog dana poslije podne, admiral lord Mountbatten napustio je šibensku luku na putu za Brione.

Tamburaška sekcija »Kola« dala koncert u selu Zaton

U okviru RKUD »Kolo« dje luje i tamburaška sekcija. Uprava društva je za tu sekciju napravila program rada. Između ostalog je predviđeno da ta sekcija posjeti sela na području Kotara.

Ostvarujući taj program, tamburaška sekcija je prošlih dana posjetila Zaton, gdje su za mještane priredili koncert, a zatim je održana zabava. Koncert, kojem je prisustvovao velik broj ljudi, a osobito omladine, s velikim je interesom pratilo izvedenje programa. Publiku je bila vrlo zadovoljna i zahtijevala je da će neke točke opetuju.

Članovi tamburaške sekcije, pod rukovodstvom svog maestra, pripremaju se za nove nastupe. Oni će uskoro posjetiti Zlarin, Devrsku, Skradin, Tijesno i Vodice, a u planu je i nastup u Sirevcu. Ukoliko se bude raspolažalo s materijalnim sredstvima, tamburaška sekcija će dati koncerete i u Trogiru, Splitu i Zadru.

B.

Nastavlja se održavanje zborova birača

Prošlih dana održana je sjednica predsjedništva MS vijeća kojoj je prisustvovao i predstavnik Zemaljskog vijeća sindikata Hrvatske drug Oto Hofman.

Na sjednici je analizirana do sadašnja aktivnost u vezi priprema za predstojeće izbore. Ustanovljeno je da dosad političke pripreme za predstojeće izbore na području ovog vijeća zavodljivo su bune, rublje se pere u lokavama, a kad stegne suša, treba ići po vodu na izvor Velim, po nekoliko kilometara.

Zdravstvene su prilike također teške. Najблиži liječnik je u Vodicama ili Šibeniku, a sad se istom otvara zdravstvena stanica u Devrskama. Ni školske prilike nisu najbolje. Pogotovo je nezgodna udaljenost od srednjih škola.

Poslije rata je ovdje učinjen viši napredak, ali najljedo iz prošlosti je i suviše teško.

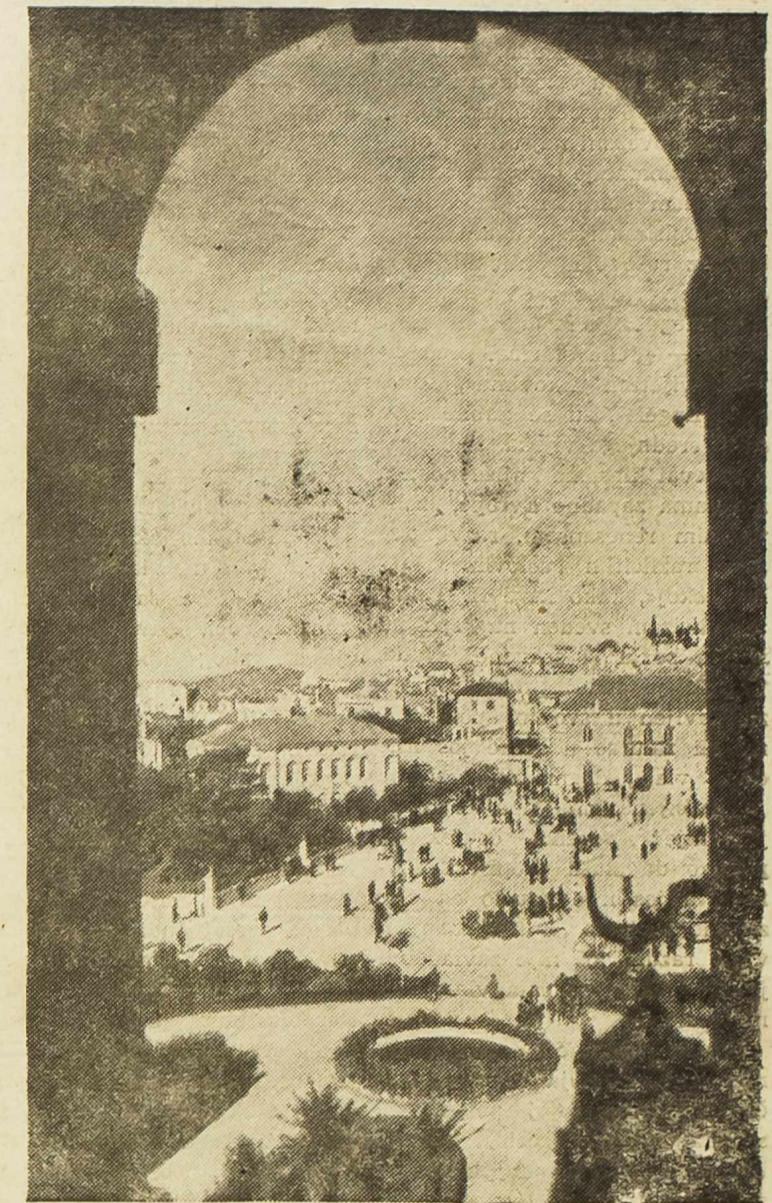
Uoče li se ti nedostaci, bit će

(Nastavak na 3. strani)

rima dati ono značenje koje im, obzirom na njihovu važnost, i pripada.

Održavanje zborova birača u našim poduzećima i dalje se nastavlja. Ne samo da se pritom vrši isticanje kandidata za novo vijeće prozvodača, nego i sadašnji odbornici vijeća prisustvuju zborovima birača i tom prilikom govore o radu vijeća prozvodača kao i o njegovoj važnosti i zadaćima.

Ovih dana održani su zborovi birača u ugostiteljskom poduzeću »Jadrija«, trgovackim poduzećima, u nekim zanatskim i drugim. Kod prozvodača vlada velik interes za zborove birača, što pokazuje i veoma dobar posjet na zivljia. Time će se i samim izbora

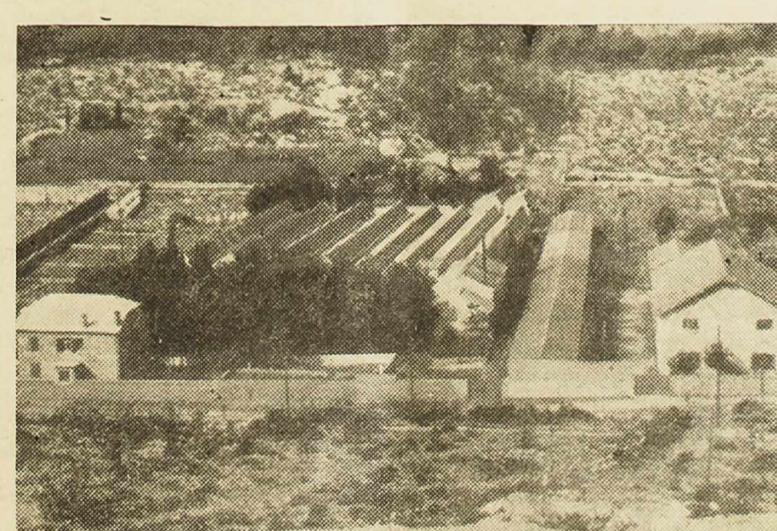
Zdravstveno stanje na kotaru

Osjetno smanjenje smrtnosti u selima

Na kotaru Šibenik, prema rezultatima popisa stanovništva, smanjuje se iz godine u godinu. Taj postotak bilo je 31. užujka 1953. god. On je već iduće godine iznosio 74.139 stanovnika. Po popisu 1948. god. broj stanovnika iznosio je 68.393. Iz godine u godinu vremenskom periodu zabilježen je porast stanovnika za preko 15%. Nema sumnje da to bolje njege i ishrane dojenčadi. Poseban problem bila su zagorska sela. Zapaženo je da je srazmjerne veća smrtnost dojenčadi ondje, gdje je zdravstveno stanje naroda na nizem stupnju.

To ukazuje i na put koji treba ići da bi se smrtnost dojenčadi smanjila. A to je bez svake sumnje podizanje svijesti o higijeni i zdravstvenim mjerama koje treba upotrebljavati radi zdravlja ljudi. Neki podaci svjedoče, da se ide tim putem. A to je i najvažnije u današnjim uslovima. Ljetni mjeseci su u statistici zastupljeni sa najvećim postotkom smrtnosti kod dojenčadi. Cesta su oboljenja crijeva i tifusa. To se naročito odnosi na selo, gdje se nedovoljno polaže pažnja na čistoću i pravilnu hrangu, kao i ishranu djece.

Kod odraslih ljudi ima pojava prikrivanja infekcionalih oboljenja, u prvom redu tuberkuloze. Sa područja šibenskog kotara tokom 1953. godine evidentirano je 102 slučaja. Na muškarce odnosi se preko 70. No, to je posljedica i prikrivanja te bolesti. Sto je najteže tuberkuloza zahvaća najviše mlade ljudi. Najviše oboljelih je u dobi od 20 do 30 godina. To ujedno znači da preko 50% oboljelih od tuberkuloze sačinjavaju grupe privredno aktivnog stanovništva. To je ta druga strana medalje te bolesti koja učinkuje na njen ekonomski značaj. Ti bolesnici su u većini slučajeva epidemiološki problem, jer predstavljaju izvor novih infekcija. A takvih oboljenja putem prijenosa je najviše. To (Nastavak na 4. strani)

Šibenik — Tvornica »Jadranka«

Teška nesreća u Varivodama

U Varivodama se 13. o. mj. dogodila teška nesreća, koja je završila smrću 12-godišnjeg dječaka Dušana Berića Todorova.

On je kritičnog dana vodio kravu s pojilišta kći. Prethodno je jedan kraj užeta priveza za robove, a drugi omotač za ru-

ku. Krava se odjednom prestala, stala bježati i za sobom vući dječaka koji se našao na zemlji. Uto je naišao na jedan oveči kamion u koji je dječak udario glavom, tako da mu je pukla čeonika kost i smrt je momentano nastupila.

POVODOM PREMIJERE »VOLPONE«, KOJOM NASE KAZALISTE, U SUBOTU 2. X. OTVARA
'OVOGODISNU SEZONU'

Ben Jonson

Početkom XVI. vijeka evropske zemlje je zahvatilo ogromni intelektualni pokret nazvan renesansa ili preporod. Historijski smisao toga pokreta sastojao se u rušenju feudalno-crkvenog pogleda na svijet i stvaranju novih, svjetovne kulture, osnovane na načelima humanizma. Borba za slobodu ljudske ličnosti i ljudske misli nije bila vodenja samo u pravcu odbacivanja feudalnih predrasuda, već je zahvatila i onu vrtoglavu i cimicnu trku za obogacivanjem, kojom su bili povezani najsvurovi oblici eksploatacije širokih masa. »Otkriće stare antičke kulture u rukopisima i iskopanim statuama iz ruševina antičkih gradova, otvorio se pred očima zadržljivog Zapada jedan novi svijet — grčka starina, pred čijim svjetlim likovima«, kako kaže Engels, su se gubile sve aveti srednjega vijeka.

Procvat klasične književnosti u zemljama zapadne Evrope, zahvaćenim renesansom, razvijao se pod različitim uslovima. »U Engleskoj«, kako kaže H. Taine, »katolicizam sveden na spoljnu službu božju i crkvene svade, prestao je tada; protestantizam zaustavljen u svojim pokušajima ili zalutao u sekci još nije dobio vlast; dogmatička religija je razbijena; moralna religija još nije stvorena; čovjek je prestao da sluša propise svećenika, a još nije naučio da čita zakone savjesti. S opadanjem vjere razum još nije zavladao i javno mišljenje nema vlast kao ni tradiciju.«

Poslijepraznine i dosade srednjeg vijeka javlja se oslobođeni čovjek u svojoj potpunosti, snažnih strasti, srcem, duhom, tijelom i čulima, najplemenitijim težnjama i u isto vrijeme na životinjskim i najdivljijim prohtjevima.

I ovo nekoliko nabačenih podataka može nam poslužiti da zamislimo kakav je materijal kazalištu pružao način života Engleza iz vremena renesanse i što se tada od kazališta tražilo.

O engleskom kazalištu tog vremena H. Taine kaže slijede-

će: »Da bi bilo u saglasnosti sa publikom, kazalištu neće biti suviše ni najotvorenoje požude ni najsilnije strasti; morat će da prikazuje čovjeka bačena u krajnost svojih želja, neobuzdanog, gotovo ludog, čas ustreptalog i zapanjenog pred drhtavom bijenom putu koju pogledom proždi, čas izbezumjenog i škrugutog pred neprijateljem koga hoće da raznese, čas dovedenog izvan sebe i smetenog pred prizorom počasti i dobara za kojima gramzi; uvijek uzburkanog i obavijenog burom kovitljajućih misli, smjeli ustrmjenog kroz nit razum i zakona nego što je to ikad bio.«

Kroz dramska djela XV. vijeka čujemo velike misli, umjetnički oblikovane, novog velikog naraštaja, pisaca engleske renesanse od kojih su svakako najmarkantniji Shakespeare i Ben Jonson, sin zidarskog majstora, rođen 1578., daš Westminsterske škole, student Cambridge-a, gdje je stekao akademski stepen, vojnik u Flandrij protiv Španije, robijaš sa utisnutim žigom na ruci, jedva spašen od vješala zbog ubojstva jednog glumca, koji ga je izazvao na dvoboju radi prestiža, nezgrapna figura sa velikom glavom i nagrđenim licem od škorbuta, nepokretan i trom, sklon neobičnim bolesnim maštanjima. Pisac velikih komedija, kao što su: »Slučaj se promjenio«, »Svatko prema svojoj čudi« (u ovoj je Shakespeare glumio jednu od uloga), »Cintina gozba«, »Poeta« (u kojoj je sam nastupao kao Horacije), »Volpone« i drugih, doktor Oxfordskog sveučilišta, dvorski pjesnik laureat, pod konac života od svih napušten, umro 1639. u bijedi, buncujući, između služavke i svećenika.

U zrelim godinama svog stvaranja, svom žestijom udario je po izpacavajućoj sili novca, te je 1606. napisao »Volpone«, komediju u kojoj je ocrtao jedan životinjski, sirov, moralno nakažan, svijet, koji suludo juri za zlatom, uskovitlan jedinom željom da ga prigrabi, otme ili lukavio izmami, služeći se svim mogućim greškama, ali je tim žalosnije za Baicu, koji temelji svoj članak na greškama Livakovića, da je počao i gorih stvari. On naime piše: ... ako repertoar bude u duhu onog pravog, tj. bude odgojan, priliv publice bit će minimalan, kazalište će vršiti svoju ulogu, ali sporo i postepeno, (ipak će je vršiti)... Ako se da što zabavniji repertoar, didaktička uloga kazališta bit će svedena na minimum, ali će zato finansijsko stanje kazališta biti mnogo bolje. Jedan i drugi ekstrem imaju svojih prednosti i nedostatak.«

Problemi i nedostaci, koje imamo naše kazalište uza sav svoj napor da ih ne bude, nisu samo: »Naše kazalište je malo i manje uvijek svojih problema, koji nisu ni mali ni jednostavni...«, nego te probleme treba pokazati i pomoći da se oni riješe. Iako Livaković na osnovu rada našeg kazališta posljednjih godina iznosi neka mišljenja, koja mogu

biti od koristi, onda on nije paš Marsa, već je on zbilja: »čovjek, koji već godinama prati kazališni život u našem gradu, pa u njemu i aktivno učestvuje, to je potrebno i pohvalno, a niko za osudu. Sasvim je jasno da je bolje stvari iznositi nego ih prešutkivati. Ne mislim reći, da članak Ive Livakovića nema i nekih grešaka, ali je tim žalosnije za Baicu, koji temelji svoj članak na greškama Livakovića, da je počao i gorih stvari. On naime piše: ... ako repertoar bude u duhu onog pravog, tj. bude odgojan, priliv publice bit će minimalan, kazalište će vršiti svoju ulogu, ali sporo i postepeno, (ipak će je vršiti)... Ako se da što zabavniji repertoar, didaktička uloga kazališta bit će svedena na minimum, ali će zato finansijsko stanje kazališta biti mnogo bolje. Jedan i drugi ekstrem imaju svojih prednosti i nedostatak.«

Kakvih prednosti može imati »drugi ekstrem«? To što će finansijsko stanje kazališta biti mnogo bolje? (Pa kazalište nije privredna ustanova!). Ti što se se emocionalno prosuziti, ili nasmitati lakardiji? Baica to rješava usvajajući nešto od svakog ekstrema (ne osjećajući nestručnost tog izraza). No najvažnije je to, da Baica nije (ili nije htio) shvatiti da je Livaković svoj članak pisao u konstruktivnoj namjeri, obazirući se na protekli rad našeg kazališta, jer i on spomenuo da će doći (ili je već došlo) do nekih izmjena u repertoaru.

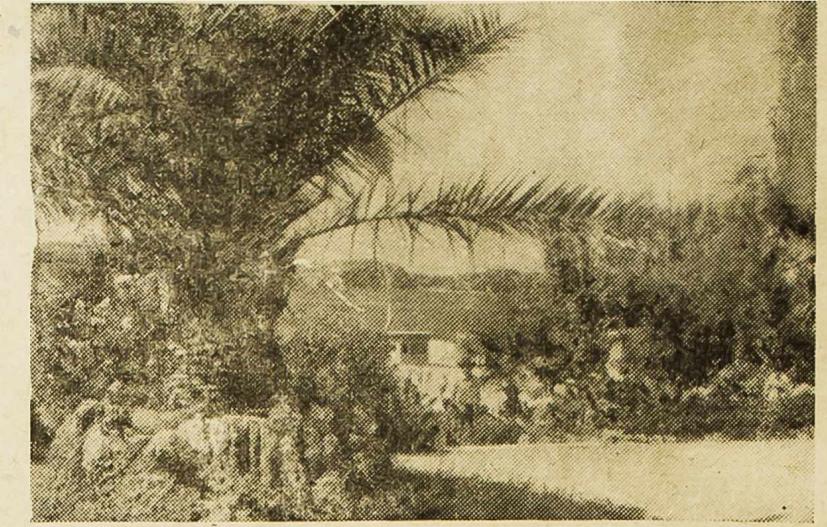
Primarna ideja Livakovića nije bila napisati članak radi članka, nego pomoći kazalištu (mislim da ovo neće vrijediti kazalište). Mi ne ćemo rješiti problem ako napišemo, da film, koji se davno javio kao takmac kazalištu, oduzima publiku. Ali ako mi iznesemo: da kazalište obrati veću brigu izboru djela za repertoar, ako tražimo da ti komadi budu što bolje uvježbani i da kazalište vodi računa o našim primjedbama (a kazalište i samo vodi o tome računa), tim ćemo biti zadovoljni sa kreacijom, a kazalište sa publikom. Porast će interes, porast će broj gledalaca.

F. Kalin

Skupština OKUD „Ruža Vukman“

U subotu 29. o. mj. održana je u dvorani MSV godišnja skupština OKUD »Ruža Vukman«. Nakon referata o radu društva, koji je podnio dosadašnji predsjednik drug Boris Kale, razvila se diskusija u kojoj su sudjelovali mnogi omladinci gimnazije.

U nastavku skupštine najživljija diskusija se vodila oko toga da li će društvo bolje raditi po aktivima ili onda ako se čitav

Još ima naivčina

Od normalnoga do panike često vodi samo jedna mala, ali dobro kamuflirana laž..

Javna mjesta: krčma, trgovina, ulice, ribarnica, dućani... stjecišta su svih mogućih naivčina, za koje se lijepe laži kao čičak za pasji rep, pa zato i nije nikakvo čudo što baš na tim mjestima i sa tih mesta mnogi naš čovjek poneši sobom kući najnovije, »strog provjerene« vijesti, umiješene — tko zna kada, u čijoj kući i na čiji račun. Iako su nam, mnogo puta natrjlali nos s tim »rekla-kazala« opet se pada na lijepak, kao da za nama nema nikakvog životnog iskustva.

Ovdje se neizostavno postavlja pitanje: tko sije tu paniku i kako do nje dolazi? Izvori su razni, a posljedice uvijek iste. Nekada je u pitanju neobaveštenost, a nekada, ako ćemo po duši, i zle namjere pojedinaca, koji ne prezaju ni najprijevijavajući spekulaciju samo da bi za sebe lično, stvorili dobre preduvjete za lično bogaćenje. Nažalost spekuliraju i neka državno-trgovačka i zadružna poduzeća, čiji rad, kako za vrijeme otkupa višanja tako i bajama, kao i njihovi nezdravi međusobni konkurenčni odnosi, itekaka stvaraju plodno tlo za širenje panike i nepovjerenja, Jer ako se cijena, bilo kome artiklu, u roku od nekoliko dana digne za nekoliko puta, u odnosu na svoju početnu cijenu, odmah, običan čovjek sumnjuje vrti glavom. On, automatski, to dizanje cijena povozuje za nekim sličnim događajima iz prošlosti, stvara svoju vlastitu računicu, mršti se, prebrojava, gunda, raspitkuje se kod prijatelja, sklon da, u takvim momentima povjeruje i u najobjećiju laž.

Nema tome dugo kako se pronjela vijest da će Amerika kupovati naš ječam po cijeni od dvije stotine kilogram, jer da mi, tobož moramo prodata i kamen na kamenu da bi podmirili dugove toj zemlji. Istina — govorilo se — to Amerikanci ne bi radili da mi, opet nismo, nekako počeli šunovati sa Rusima. Staviše, oni su bili spremni da nam se sve te dugove, jednostavno brišu (ta zar je njima da ovog našeg krpča?) ali, eto, kad smo neoporni neće za inat. Ogulite nas do kože. Zato kupuj, brate do čega god dodeš. Još malo pa će nestati i kruha, mesu neće biti ni traga, a o šećeru da se i ne govori. Jer

Eto tako čovjek doznaže za razlog toj panici. A koliko ima takvih što u kući imaju po četrdesetak i više kila »maništre« a, ipak, svaki dan našrnu na dućane? — Koliko je onih što imaju mekinja za pola godine, a stalno su u poteri za njima? Tako je i sa mašću, šećerom i drugom rohom.

B.

OBAVIJEŠT

Zbog pomanjkanja električne energije list nije mogao izaći navrijeme, pa molimo čitače da to uvaže.

Uredništvo

man broj svjetskih pozornica. Na zagrebačkoj pozornici prikazan je prvi put u toj istoj obradbi 1929. u Strozzi-jevoj režiji, kada je, kako kaže Strozzi, upravo osvjio zagrebačku publiku. U kazališnoj sezoni 1952./53. Strozzi je ponovo postavio »Volpona«, ali sada u vlastitoj obradbi sa željom da zagrebačkoj publici što više približi Ben Jonsonov original. Naše kazalište će »Volpona« prikazivati u Zweigovoj obradbi.

U toj komediji će se prvi put predstaviti šibenskoj publici novoangažirani članovi našeg kazališta i to: u ulozi Mosca-Pettar Petković, u ulozi Canine-Irena Astrova-Melčići, Leonanta Budak, Colombe-Ana Režio-Mrša, i u ulozi suca - Vlastimir Ristić. Ostale uloge će tumačiti: Volpona Josip Viškarić, Voltora Krešo Zorić, Corvina Albert Drutter, Corbaccia Branko Matić, vodu žvira Ante Balin, pjevača kod Volpona Antun Cimerman.

M. Merle

Oko repertoara našeg kazališta

Krivo shvaćeni

Naša Revolucija donijela je jednu veliku pobedu umjetnosti, stvorivši kazalište kao zaista narodnu ustanovu. A onda gdje je kazalište stvarno narodno, kazališna umjetnost zaista kolektivna, gdje narodne mase daju impuls kazališnoj umjetnosti, onda ono cyjeta, donosi napredne ideje, ono još više podržava vitalitet naroda. A u tim se sredinama ne govori o krizi, ili vrlo malo. Ali ako se kazalište zatvara u sebe, ako se ono vrijeda na kritiku, ako ono traži kompromis, onda ono gubi značaj narodnog, ono stigmira, a njegov ansambl se znoji u praznoj sali bez tople podrške gledalaca.

Problemi i nedostaci, koje imamo naše kazalište uza sav svoj napor da ih ne bude, nisu samo: »Naše kazalište je malo i manje uvijek svojih problema, koji nisu ni mali ni jednostavni...«, nego te probleme treba pokazati i pomoći da se oni riješe. Iako Livaković na osnovu rada našeg kazališta posljednjih godina iznosi neka mišljenja, koja mogu

kazati: »Sviđa ti se? — hoćeš li još.«

Bjesneći u sebi Sibenčani su mirno stajali. Ali još su trebali da čuju, što nisu očekivali. Ziliotto je prilično dobroj našim jezikom kazao: »A sada, ljudi, možete i dalje sjediti u lokaluu, piti ili se kartati, ali da nitko nije izšao, a da gostoničaru ne plati račun!« To je bio vrhunac divljaštva rimskih civilizatora. Ljudi je zaokupila samo jedna misao: »Kakve su to životinje, ta ljudska bagra ne zasljužuje da živi ni na vječitoj robiji. Nju treba uništiti. Izvršili su nasilje i sad nam daju gradanskou poduku da moramo platiti gostoničaru vino!«

Kad se našeg čovjeka tako pojavi, i to tadin, koji se izdajom vrhova naše države podio u tvoju kuću, u njemu i s lijeve strane. Glava se radiju makinalno kretala lijevdesno. Udario ga je najmanje desetak puta.

Sada je na redu bilo ricinusovo ulje.

Dvojici radnika naredili su da sjednu za stol u dvorištu. Karabinjer, koji je pod pazuhom držao pletenu bocu od 2–3 litra, nestrpljivo je čekao naredene i zlobno se smjescao.

A u sebi plaće od pravednog gnjeva. Plaća kad drugome kaziva se slično.

Na vratima je stajao špijun Ante Skoton, »Coko«, promatrao i grickao nopte. Već je krenuo bio pristupio Ziliotto, a onaj karabinjer s bocom ricinusa išao od šanca prema njima, kad Skoton ispruži ruku i prstom pokaže na jednog sedamnaest-godišnjeg daka, koji je

našao od šanca prema njima, kad Skoton ispruži ruku i prstom pokaže na jednog sedamnaest-godišnjeg daka, koji je

(Nastavak na 3. strani)

rad centralizira. Zaključeno je, da se radi po aktivima, te je obzirom na dosadašnja iskustva najpogodniji oblik rada u tom društvu.

Odlučeno je, da kvalitet pojedinih izvedbi ocjenjuje posebna komisija, koja će biti sastavljena od profesora i daka.

Na kraju je izabrana nova uprava od šest članova, a donijeti su i zaključci za budući rad o aktivima ili onda ako se čitav

M. Z.

Šibenik kroz tijedan

gradske vijesti

Narodno kazalište

Subota, 2. X. — Premjera komedije — VOLPONE — od B. Jonsona.

Nedjelja, 3. X. — VOLPONE — komedija od B. Jonsona. Početak predstava u 20 sati.

Kinematografi

SLOBODA: premjera švedskog filma — MARGIT — Dodatak: Filmske novosti br. 36. (do 1. X.)

Premjera finskog dokumentarnog filma — XV. OLIMPIJADA — Dodatak: Filmske novosti br. 37. (2.—5. X.)

TESLA: zatvoreno radi restauiranja.

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNOG UREDA

RODENI

Darko, sin Antuna i Radjke Franceschi; Nevenka, kći Mire i Danice Krmic; Ranka, kći Krste i Zorke Marić; Miro, sin Marka i Palme Marinov; Ivica, sin Petra i Marice Mikulandra; Mirjana, kći Dujić Kate; Nevenka, kći Petra i Luce Matetić; sin Ive i Marije Klarin; Davor, sin Marka i Ane Vukorepa; Boris, sin Petra i Janice Dekleva; Oliver, sin Roka i Nevene Gović Ana, kći Milivoja i Neve Marivak; Zoran, sin Veselina i Zorke Grgas-Svirac; Zuhra, kći Uzera i Senke Vrpčić; Draško, sin Svetozara i Zviježde Lukaćević; Josip, sin Petra i Marije Skrapić; Nada, kći Ante i Ivanice Ležaja; Rudolf, sin Ante i Marije Vučić; Nada, kći Vatroslava i Antice Šikić; Zdenka, kći Ive i Janje Cipitelo; Luka, sin Marka i Ane Katuša; Davorka, kći Ivana i Anice Krmic; Anka, kći Jerka i Jovanke Roško; Vittorin, sin Ante i Andelka Bolanča; Olga, kći Jose i Tekle Putniković; Jagoda, kći Nikole i Jele Stipanić; Goran, sin Ivana i Margarite Dodig; Zdravko, sin Tome i Biserke Mrša; Lea, kći Sigizmunda i Sonje Marochini; Mirjana, kći Stjepana i Karmele Burić i Nada, kći Gojka i Ljubice Pjevalica.

VJENČANI

Skrgatić Ljudevit, liječnik — Kazinoti Veljka, službenik; Miša Svetlin, zemljoradnik — Jurčić Filipa, domaćica; Pilić Ante, ložač — Plenča Mara r. Kraška, radnica; Milin Ivan-Nikola, vodnik JRM — Dragović Stana, bolničarka; Goretka Marko, šofer — Zorić Marija, radnica i Lasan Branko, učitelj — Livaković Vinka, učiteljica.

UMRLI

Grgurinović Joso pok. Kate, star 38 god.; Krstinić Vice Petrov, star 46 god.; Jankov Tome Antin, star 18 god.; Lambaša Zoran Miroslavov, star 7 god.; Macura Vojin pok. Steve, star 54 god. i Grubišić Jakov pok. Sime, star 65 god.

ZAHVALA

Smatram svojom dužnošću, da se ovim putem zahvalim liječnici Dr. Silvi Grgas, specijalisti za dječje bolesti, koja je uložila sav svoj trud i znanje da spasi moju kćerkicu Blanku, koja je teško oboljela.

Liječnica dr. Grgas je stalno bila uz dijete, vodeći brigu o njenom zdravstvenom stanju, izvršivši na kraju i transfuziju krvi. Zahvaljujući njenom nastojanju, dijete mi je spašeno od sigurne smrti.

Viborka Svetina

MALI OGLANIK

KUPUJE SE USELJIVA KUĆA u dobrom stanju od jednog stana ili udoban kat — uz znamenu stana. Za informacije obratiti se na Kačićeva 3/II. kat.

Teška saobraćajna nesreća

U petak 24. o. mj. navečer došla se na ugлу ulice Stipe Ninića i Kornatske, u Crnici, teška saobraćajna nesreća, u kojoj je životom stradao 7-godišnji dječak Zoran Lambaša Miroslavov.

Spomenutog dana ulicom Stipe Ninića prolazio je auto vlasništvo Uprave za komunalne poslove i u času, kada su se kola približila ugлу Kornatske ulice, na njih je naletio Zoran Lambaša, koji se našao pod ko-

tačima. Dječak je malo zatim u onesvještenom stanju bio upućen u bolnicu, gdje su ustanovljene teške unutrašnje povrede i prijelom nadlaktice. Odmah je nad njim izvršena operacija. Dječaka se nije moglo spasiti, jer su mu napukla jetra, tako da je poslije unutrašnjeg krvarenja preminuo.

Prema iskazu svjedoka do nesreće je došlo neopreznošću dječaka. Daljnja istraga je u toku.

Osuđeni zbog pokušaja bijega preko granice

Zbog organiziranja i pokušaja bijega u Italiju, Kotarski sud u 10 mjeseci, Matulović Jasa Beniku je 28. rujna o. g. donio presudu kojom se Božin Dinko Sime i Berović Dunko, Antin Ivanov (1952. godine osuden od Kotarskog suda u Sibeniku zbog krade na dvije godine zatvora) na kaznu zatvora svaki od po osam mjeseci, Vinko Gortan pok. Pave, Bašić Stanko Petrov, Milaković Mile Dumon i Sižgorić-Milankov Marijan Barin na po sedam mjeseci, Cinotti Božena Narcisova i Lovrić Ljubica-Marija Simina, svaka od po šest mjeseci i Modun Mate pok. Ante na kaznu zatvora od pet mjeseci, dok je Dodig Marko pok. Mile osloboden krivice, jer je utvrđeno da nije poduzimao ničiju pokušaju svaki po jednu godinu i dva mjeseca zatvora, zatim Gataša Sime pok. Josipa i Stošić Krste Lukin na kaznu zatvora od po jedne godine dana, kakve pripreme za bijeg.

Poljoprivredne proizvode nabavljati iz Ravnih Kotara

(Nastavak sa 1. strane)

Sibeniku obilje prehrambenih proizvoda, a istovremeno dovelo do procvara tog, dosad zapuštenog kraja. Orientacija na unutrašnje tržište za te proizvode ne samo da je skupa i nesigurna, već unaprijed osuduje ovaj kraj na životarenje i oskudicu.

Sad se, međutim, stvara nova situacija za ta seća. Izgradnja pruge Knin-Zadar približit će te proizvodaču novim tržištima i Sibeniku, ne poduzne li se ništa, ostati i bez onoga što danas dobiva iz tog kraja. Jedino spašanje tih sela najkraćim putem, koji bi oni mogli koristiti kolima ili pješke omogućilo bi da ih relativno više cijene privuku u Sibenik. Najkraći put svakako je onaj koji vodi započetom ceustom Sibenik-Zaton preko Triske, sa jednom malom splavlju, ukoliko projektirana turistička cesta neće tuda proći.

Ne osiguraju li se šibenskoj tržnici seljački proizvodi na taj ili neki sličan način, može se dogoditi da se lijepi projekt Ing. Boltara pretvoriti u — ražanj bez zeca.

V. Primorac

OGLAS

PODUZECE »PREHRANA« SIBENIK, TRAZI KNJEGOVODU KONTERA, KOJI POZNA I TRGOVACKO KNJEGOVODSTVO. PLACA PO DOGOVORU.

OBRATITI SE »PREHRANA« - TRGOVACKO PODUZECE Ulica V. Nazora br. 1/III.

OZLIJEDENA DVA RADNIKA

Prilikom rušenja betonske terase nad nužnikom hotela »Krk« došlo je 17. o. mj. do iznenadnog pada zida, koji se nalaže iznad terase. Uslijed toga bili su pritisnuti radnici Marko Rak Nikin, 20 godina star iz Danila Gornjeg i Jere Gović Josin, 42 godine star iz Grebaštice. Oboje su, zadobivši lakše tjelesne ozljede, upućeni u bolnicu, gdje su na liječenju bili zadržani nekoliko dana.

Ni ricinusom nisu uspjeli

(Nastavak sa 2. strane)

lošali i stala odreda mlatiti toljagama i šakama. Bilo je 6 crnokosulja, a s njima onaj islu pooručnik Ziliotto. Vlasnici gostionice i neki gosti zadobili su nešto luke tjelesne povrede.

To nije bila jedina fašistička akcija prebijanja i davanja ricinusa marnim građanima.

Bijednici su, došavši u našu zemlju i naš grad, jasno osjetili da to nije njihova zemlja. Jedan njihov mladi »kraljevski« oficir preneražen i gotovo plaćući kaživo je našoj građanki, kod koje je stanovao, a koja je znala talijanski: »U školi sam godinama učio da je Dalmacija naša, talijanska, a ovdje me nitko ne razumije kad govorim talijanski.«

Tim, a kasnije sve krvavijim masovnim nasiljem, talijanski imperialisti pokušali su da nas »pripišu«.

Prema prikupljenim podacima, a o čemu postoje i dokumenti, već početkom lipnja 1941. komandant Karabnjera u Sibeniku potpukovnik Sestilli pisao je Bastianinu, da bi ovaj narod trebalo »očistiti« (tj. uništavati i iseljavati), a da bi za početak »bilo dobro malo toljage i ricinusova ulja«. Njegovu ideju počeo je u Sibeniku »samouinicijativno« provoditi vojni liječnik rezervista Alfonso Bizzari, sef vojne poljske poljnice br. 170 u Sibeniku, koji nekom dočekuju Bulgaria i San Remo piše: »da su mu dodijali srpski i češki na svakom zdu... i neki bačeni letci...«, pa je okupio »raspoložene da ga slijede fašiste, karabinjere i drugu ratnu i počeo po lokalima batati i davati ricinus. Na kraju se u tom pismu hvali: »Sada su Sibenčani pripitomljeni i pozdravljaju rimskim pozdravom.«

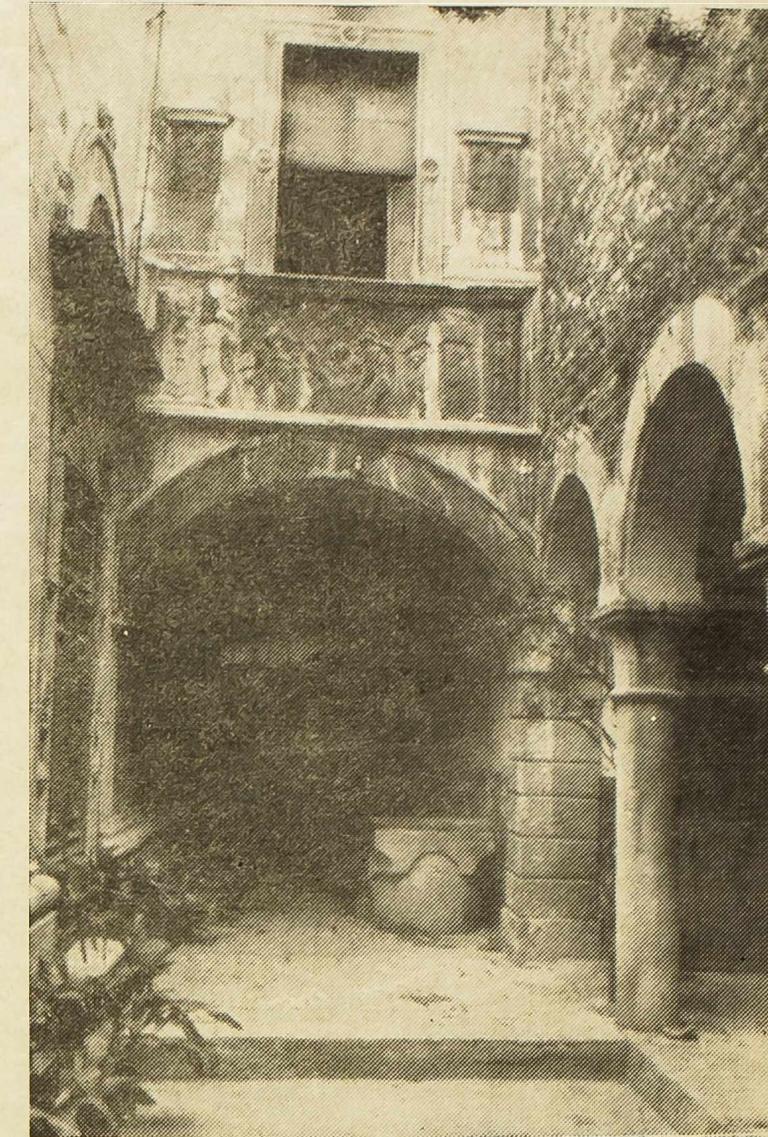
Naravno, nije to bila samo samoinicijativa tog bijednog liječnika rezervista, već sistem fašističkog terora. On je možda prvi stvarno počeo i zbog toga se i hvali. Neka se zna za njegove zasluge za »madre patriju«.

Ne znamo točno, da li je u ovom našem kršu ostavio svoje kosti i taj bijedni »dotore« Alfonso Bizzari. Ali mnogi i mnogi su ih ostavili. Prisjela im je »purga«, pljačka, razbojstva i palež.

OBAVIJEST

Služba potrošačkih zajmova do daljnje neće primati stranke CETVRTKOM.

NARODNA BANKA
filijala Sibenik

Detalj iz starog Sibenika

IZ STAROGA ŠIBENIKA

Framasoni u Šibeniku za vladavine Francuza

Slobodnozidarske lože postojale su u Zadru, Splitu, Dubrovniku i Kotoru. Filijalne lože postojale su u Sibeniku i Makarskoj. Sibenska je loža, kako se čini, potpadala pod zadarsku.

U hrvatskim krajevima Napoleonove Ilirije austrijska je policija uspjela registrirati oko 250 slobodnih zidara, među njima 30-ak Sibenčana.

U popisu članova lože u Kotoru nalazi se R. Zuliani.

Dva neutvrđena Sibenčana bila su članovi lože u Makarskoj.

Splitskoj loži pripadali su braća Frano, Jeronim i Kazimir Draganić.

Loži u Zadru pripadao je sudac Božo Fondra te Petar Katunarić, posjednik iz Tisnog.

Najmanje 24 člana imala je loža u Sibeniku. Ti su: bivši mletački funkcionar Banovac, odvjetnik dr. Bratić, posjednik Krsto Dominis, napuljski konzul konte Ante Draganić, konte Ivan Draganić, općinski tajnik konte Kazimir Draganić, konte Momolo Draganić, općinski pristav konte Ante Fenzi, Đadrov mlađi, trgovac Narciz Galijotović, odvjetnik Galijotović, zapovjednik narodne straže Ante Galbiani, časnik narodne straže Ivan Marcati, trgovac Frano Marić, trgovci Ivan Marinović i sin mu Ante, kancelar lučkog ureda Krsto Ante Mattiazz, općinski načelnik Ivan Jakov Mihetić, nadpop Perora Semonić, porezni kontrolor Ventura Vidović, liječnik dr. B. de Visiani, Ivan Zambelli, općinski blagajnik Augustin Fondra i carinski prijemnik Ante Zuliani.

Austrija Franje II., istjeravši iz Dalmacije Francuze, zavela je policijski režim najcrnije reakcije. Na poseban je našan uzela pristupe Francuzu uopće, a slobodne zidare napose. Policijski predsjednici u Beču Hager i poznati Sedlnitzky tražili su iz Dalmacije gradivo o njima i angažirali za to brojne špijune. Dvadeset punih godina vodila se o tome opsežna prepiska između Beča i Zadra, i policija je uspjela utvrditi ovo:

B. D.

SIBENSKI LIST
organ Socijalističkog saveza radnog naroda za grad i kotar Sibenik

Uredništvo, štamparsko poduzeće
Stampa

Glavni
odgovorni urednik
NIKOLA BEGO

Tekući račun: Narodna banka Sibenik broj 531-T-292

Rukopisi se ne vraćaju.

Pretplata za tri mjeseca Din 120.—, pola godine Din 240.—, za 1 godinu Din 480.—.

UPZOZORENJE

Pregledom kućnih instalacija pronađeno je mnogo točila koja nisu prijavljena, a na kojima se troši voda bez naplate. Pozivaju su potrošači da, u koliko imaju takvih točila, ista odmah prijave.

U koliko se kod slijedećih pregleda pronađe neprijavljene točile, ista će se zatvoriti a od vlasnika instalacije naplatiti naknadni potrošak za 1 godinu unatrag.

Istdobno se obavješćuje građanstvo da svako proširenje postojećih instalacija prethodno prijavi.

UPRAVA GRADSKOG VODOVODA

Osjetno smanjenje smrtnosti u selima

(Nastavak sa 1. strane) nameće proširenje bolničkog TBC odjela u gradu, koji je malen i ne udovoljava ni najmimimalnijim potrebama. Rasplaze sa svega 59 kreveta, iako preko 300.000 stanovnika gravitira općoj bolnici u Šibeniku. Zbog toga bilo je više slučajeva da su se bolesnici otpuštali neizlječeni, pa su ponovo dolazili u bolnicu. Ako se taj osnovni problem ne riješi, sva ona materijalna sredstva, koja se daju na sprečavanje tuberkuloze bacaju se uzalud. I društvene organizacije na selima mogu u tome doista pomoći. A narodni odbori općina i zakonom su obavezni da prijave svaki slučaj oboljenja od tuberkuloze. Ali u tome se nije do sada mnogo uradilo.

Osim tuberkuloze kao društvenog zla ima i ostalih zaraznih bolesti, koje su izvor opasnosti za ljude samo zato, što se protiv njih još nije dovoljno povela borba. Tu svakako dolazi difterija, hripcavac, crijevne zaraze; tifus, paratifis i dizinterija. To su i najrasprostranjenije bolesti na kotaru Šibenik. I njima treba tržiti uzrok u nedovoljnoj zdravstvenoj prosjećenosti naroda, a i u nehigijenskim prilikama, koje su više posljedica neznanja, kao što je vrlo slaba zaštita od fekalija i drugih organskih otpadaka, koje se nedovoljno uklanjaju, te vrlo primitivan način opskrbe vodom, u zagorskim mjestima. Na kotaru Šibenik vodom iz vodovoda snabdijevaju se tek nekih 10% stanovništva. Preostali dio piye vodu iz bunara, lokava i kišnicu koju sačuplja u čatrnjama. Broj javnih čatrnja je malen. Ima ih svega 110, sa ukupno 14.550 metara kubičnih sadrzina. Taj podatak ukazuje na aktualnost snabdijevanja vodom onih mesta koja nemaju javnih čatrnja. To je u više slučajeva i uzrok neodržavanja onih najelementarnijih higijenskih potreba, a samim tim i brana svim nastojanjima da se u takovim selima podigne zdravstveno starije i životni standard uopće. Problem za zagorska sela ostati će sve dotle dok se ne izgradi već započeti zagorski vodovod. Ekonomski štete od nestajice vodom su dosta velike. A to je problem za čitavu Dalmatinsku Zagoru.

Neke brojke o kretanju trbušnog tifusa su zabrinjavajuće, ne toliko po broju oboljenja, koliko po tome, što gotovo u svim selima ima oboljenja od tifusa. Riječ je, dakle, o tome da u čitavom kotaru ima klinična trbušnog tifusa. U vremenskom razdoblju od 1945. godine do mjeseca lipnja ove godine, prema podacima higijenske stanice Doma narodnog zdravlja, u Primostenu je zabilježeno 37 oboljenja od trbušnog tifusa. Vodicama 25, Prvič Sepurini 21, ri. Mošt, prije nego što poč-

Krapnju 16, Rogoznici 12, Tribunj 7 i t. d. Nastojanjem Doma narodnog zdravlja umnogome se uspjelo smanjiti broj oboljenja. Poduzimane su raznovrsne preventivne mjere. Tako se na čitavom kotaru vrši prskanje sa DDT praškom radi uništavanja maličnih komaraca. U tome su uspjeli zdravstvene službe doista veliki. Jedna »nova«, kako je ovde nazivaju, bolest, počela se naglo širiti. Broj oboljenja od ekinokokusa je priličan. Prema podacima najviše je u Rogoznici, gdje je bilo 15 oboljenja. Pirovac 11, Vodicama, 12, Skradin 11 i t. d. Narodni odbor kotara donio je bio i odluku o sprečavanje te bolesti time što bi se tamanili svi oni psi, koji nisu pregledani u veterinarskoj stanici i za koje se nema dozvole. Stanje je zabrinjavajuće u selima Bilice, Dvornice, Šapina Doca i t. d.

O svim tim pitanjima diskutirali su odbornici Narodnog

Ante Deković

Što treba znati o vrenju mošta

Pobrano grožđe ne smijemo ostaviti nepreradeno. Sok koji dobijemo od gnečenog grožđa obično sadrži od 16–20% šećera. Šećer, međutim, igra najvažniju ulogu u daljinjog preradi. Vinogradarima je poznato da poslije izvjesnog vremena sok počinje da vrije. To vrenje dolazi od toga što se na kožici zrna nalaze mnogobrojne sitne gljivice, koje su prostim okom nevidljive. Gljivice rastvaraju šećer, i to na alkohol i ugljičnu kiselinu (koja izlazi u obliku mjeđurića). I upravo tu pojavu rastvaranja šećera nazivamo vrenjem, koje je početku sporo, da nakon 2–3 dana ojača, a iza toga ono je ponovo usporenje, dok konačno ne prestane. Iza toga grožđani sok potpuno se mijenja, tako, da na kraju alkohol zamjeni šećer.

Potrebno je istaknuti da se količina metabisulfata sumporanje mošta različito upoređuje.

Jedan od puteva za njegovu upotrebu može nam vrlo dobro poslužiti količina šećera u moštu. Mošt sa mnogo šećera treba dodati više metabisulfita, nego onom sa malo šećera. Isto tako mošt koji sadrži malo kiseljine, potrebno je jače bisulfirati, a onaj sa mnogo, treba manje bisulfita. Osim toga, potrebno je jače bisulfirati i mošt koji je dobiven od natrulog grožđa. Nadalje, mošt od bijelog grožđa zahtijeva jače bisulfiranje od onog crnog.

Posebno treba voditi brigu o temperaturi mošta. Topliji mošt moramo jače bisulfirati. Na pr., ako mošt ima temperaturu od 15°C, onda se uzima 15 grama metabisulfita na 100 l mošta. Ako je temperatura oko 20°C, onda se dodaje 20 grama metabisulfita na 100 l mošta, ali tako, da se sva količina ne daje odjednom, već samo jedna u izgnjećenog grožđe, a druga, pak, na početku vrenja. Treba pripaziti da se metabisulfit najprije rastvor u manjoj količini mošta, a tek se onda doda u čitav mošt. Ako temperatura pređe 20°C, onda se dodaje 30 grama na 100 l mošta. Tu količinu treba dodati u tri obroka, i to prvi kod gnjećenja, drugi kod početnog vrenja, a treći obrok na početku burnog vrenja. Kod dodavanja mošt je potrebno promiješati.

Sa trulim grožđem mora se posebno postupati. Takvo grožđe treba odmah gnjeći — prešati, a dobivenom moštu dodati 20 do 30 grama metabisulfita na 100 l. Nakon toga mošt se ostavi 12 do 24 sati da se stalazi, a iza toga ga se oprezno pretoči. Ako je mošt bio jako zasumporen, ne će moći sam da prevrije, već mu dodajemo zdravog mošta koji se nalazi u burnom vrenju. To se može najlakše postići na taj način da se zdravo grožđe pobere bar 2 do 3 dana ranije nego trullo. Tog zdravog mošta treba pripremiti oko 3 l za 100 l mošta odtrulog grožđa. Tim načinom može se dobiti i od ovog grožđa vino dobrog kvaliteta.

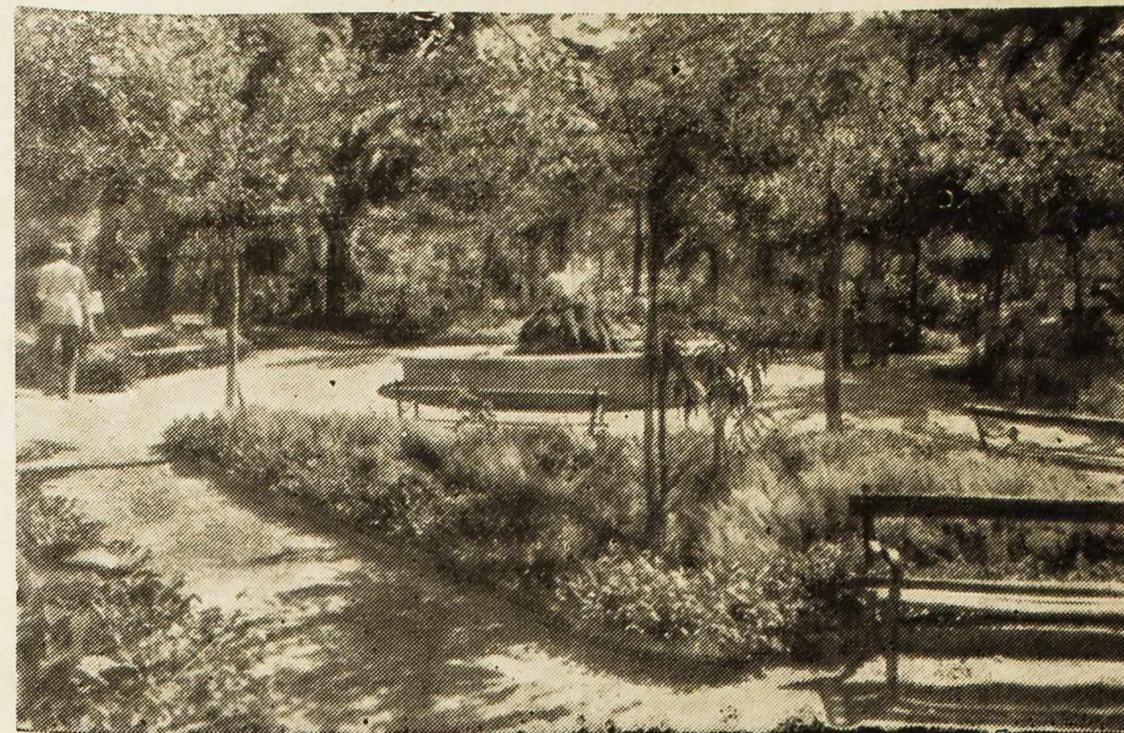
Kandidati treba da imaju:

- Najmanje svršenu osmogodišnju školu.
- Najmanje 18, a najviše 28 g. starosti.

Kandidat će se prethodno (po prijavi) podvrije prijemnom ispitom u srpsko-hrvatskog jezika.

Upis će se vršiti od 1. X. do 7. X. t. g. svakog dana od 10 do 12 sati u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća (poviše Narodne kavane).

NASTAVA NA TECAJU JE BESPLATNA.

IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

Šibenik-Uljanik 2:1 (2:0)

„Šibenik“ osvojio prve bodove

Igralište u Mandalini. Vrijeme oblačno. Teren težak za igru. Utakmica Hrvatsko-slovenačke lige. Gledalaca oko 800. Zgodite su postigli: Tedling u 2., a Đurić u 12. minuti jednu opasnu navalu »Šibenika« gosti nepropisno zaustavljaju i sudac Petrović počakuje na bijelu točku. Kaznu je precizno izveo Đurić — 2:0. Ono što je sada slijedilo rijetko se kada dešava na igralištima. Domaći upravo nekoliko puta u-zastopno »bombardiraju« na gol krila istakla grubom igrom. Sudac Petrović dobro je obavio svoj posao.

Ostali rezultati IV. kola: Rijeka — Tekstilac 0:0, Split — Trešnjevka 3:2, Borovo — Segesta 2:0, Kladivar — Ljubljana 2:0 i Željezničar — Branik 2:3.

Slijedeće kolo igra se 10. listopada o. g.

T a b l i c a :

RIJEKA	4	3	1	0	6:2	7
TREŠNJEVKA	4	3	0	1	13:4	6
BRANIK	4	3	0	1	11:6	6
BOROVO	4	3	0	1	6:5	6
TEKSTILAC	4	2	1	1	3:5	5
SPLIT	4	2	0	2	5:5	4
SEGESTA	4	2	0	2	8:6	4
ZELJEZNIČAR	4	1	0	3	8:8	2
LJUBLJANA	4	1	0	3	5:6	2
ULJANIK	4	1	0	3	3:5	2
ŠIBENIK	4	1	0	3	2:4	2
KLADIVAR	4	1	0	3	4:13	2

Iz Sahovskog društva „Šibenik“

Novi sistem sticanja, potvrđivanja i gubljenja pojedinih kategorija, koji je Sahovski savez Jugoslavije propisao, njeobično je važan za daljnji razvoj šaha u našoj zemlji.

Da bi se i u našem gradu razvoj šaha proširio, upravni odbor Sahovskog društva »Šibenik« odlučio je, da se nastavi s održavanjem pojedinačnih takmičenja, koje će pridonijeti stvaranju i pripremanju solidne ekipe za predstojeće prijateljske i prvenstvene susrete na području Dalmacije i NR Hrvatske.

Zbog toga se pozivaju svi prijatelji i članovi društva, da sudjeluju na turnirima, koji će se početi održavati od 4. listopada o. g. po novom sistemu kategorija.

A S T R A C I P E L E

Prodavaonica Šibenik, Krešimirov trg 10

RASPOLAŽE VELIKIM IZBOROM muških, ženskih i dječjih cipela za jesen i zimu.

Kvalitet odličan. Cijene solidne.

GRADANI! Posjetite našu prodavaonicu i uvjerite se u bogat asortiman!